

Krisztus felemelő szeretetével

Dr. Fekete Károly református püspök (Debrecen) ünnepi beszéde

Pannonhalma, 2015.11.13.

Főtisztelendő Főapát Úr!

Kedves Bencés Testvérek!

Tisztelt Meghívottak! Hölgyeim és Uraim!

Megkezdődött a Szent Márton jubileumi év és elindult Pannonhalmán a „*Közösségben vagyunk*” jelmondat beteljesülése is, hiszen most éppen az egyik célkitűzés jegyében szólhat itt egy református püspök, amelyik szerint: „*Közösségben vagyunk a velünk nem feltétlenül egy közösségben lévőekkel: a tudósokkal, művészekkel, a protestáns egyházakkal és az ortodoxiával.*” Igazán megtisztelő ilyen kiváló társaságba kerülni! Bár ez bencések és debreceni reformátusok között nem a kezdet, hanem folytatása annak, amit 1898-ban Balogh Ferenc debreceni professzor mondott ki először, később pedig Prohászka Ottokár püspök fogalmazott még veretesebbre: Pannonhalma és Debrecen között a műveltség és a szeretet szivárványhídja húzódik, amelyen a megértés angyalai járnak, s ez a híd egy új délkör, egy új magyar meridián.

A „megértés angyalai” között bizonyára ott van Szent Márton is, akinek az életprogramja és a kora ma is tükröt tart elénk. Elénk protestánsok elé is, mert mi is valljuk, hogy a szentek „*Krisztus élő tagjai, Isten barátai, akik a testet és a világot dicsőségesen legyőzték. Szeretjük tehát őket mint testvéreinket, és tiszteljük is, de nem imádattal, hanem a róluk való tiszteletteljes vélekedéssel, s illő dicsérrel. Követjük is példájukat...*”

Ezért számunkra is fontos, hogy Márton püspök minden tevékenységét apostoli célok irányították: a rábízottak üdvössége és az igaz tanítás megőrzése. A II-III. századi keresztyénüldözések után szabadságot kapott Egyház kezdett berendezkedni, anyagi biztonságban élni, terjeszkedni, miközben tévtanok és téves gyakorlatok is elindultak. Márton tudott keménykezű is lenni, ha a hit tisztasága került veszélybe, ha a hívők babonáságba estek, vagy ha pogányos elképzelések akadályozták az evangélium terjedését. Ugyanakkor a nép atyjaként szerette őt, mert úgy élt közöttük, mint a legszegényebbek, s csak segíteni és békességet teremteni akart mindenütt. Kész volt mindenét megosztani felebarátaival, mint az irgalmas samaritánus, aki a legszorongatóbb helyzetekben is felebaráti szeretettel élt.

Márton püspökhöz hasonlóan nekünk is meg kell tanulnunk sorsközösséget vállalni honfitársainkkal, meg kell szabadulnunk előítéleteinktől, és alázattal, Jézus Krisztus felemelő szeretetével kell odafordulnunk embertársainkhoz.

A Jézus adta szeretetparancs a keresztyén élet útmutatója és szabályozója: Isten- és emberszeretet együttes megélése. Jézusnál az uralkodó imperatívusz pozitív fogalmazású: „*Szeresd az Urat!*” és „*Szeresd felebarátodat!*” Nem tilt, hanem kíván, nem elnyom, hanem cselekvésre hív, nem tilalomfa-gyűjtemény, hanem lehetőség. Egyszerűen: életprogram. A Szent Márton-féle lelkiség felfedezte és ma is észreveszi, hogy Isten helyezi elém a maga kikerülhetetlenségével a másikat, mégpedig azért, hogy szeretetem alanya lehessen. Ezért a felebaráti szeretet is csak akkor valódi és célba érő, ha az teljes szívből, teljes lélekből, teljes elméből és teljes erőből történik.

„*Szeresd felebarátodat, mint magadat*”, azaz felebarátodat úgy szeresd, mint a saját életedet. Mi itt a követelmény? Semmiképpen sem az önszeretet, az önféltés, az önimádat vagy az önzés mértékének felértékelése! Nem elégszik meg az általános filantrópiával, vagyis az olyan romantikus emberszeretettel, amely a humanitás nevében nagy nyilatkozatokat tesz, de az én szeretetemre váró és az én diakóniámra szoruló embertárs mellett közömbösen elmegy.

A jézusi radikalitás mércéje ebben az esetben sem áll meg az önszeretetenél, hanem önszeretetünk meghaladására hív. „A jézusi értelemben vett felebaráti szeretethez hozzátartozik a felebarátnak való *örvendezés*: öröm az előhaladásán, intelligenciáján, humorán, zsenialitásán, lendületén, éppen úgy, mint a *tisztelő szomorúság*”

ferdeségei, ostobasága, nyomorúsága, megátalkodottsága, vétke miatt.”(Ethelbert Stauffer) Az ilyen töltéssel rendelkező felebaráti szeretet fokozott felelősséggel fordul a másik emberhez, amit igazol és megerősít a bibliai arany szabály útmutatása is: „Amit tehát szeretnétek, hogy az emberek veletek cselekedjenek, ti is ugyanazt cselekedjétek velük, mert ez a törvény, és ezt tanítják a próféták” (Mt 7,12). Az önszeretet meghaladása új látással ajándékoz meg:

Szeresd felebarátodat szüleidben, mert magad is tiszteletre vágysz gyermekeid részéről!

Szeresd felebarátodat a másik emberben, mert magad is erőszakmentes életet szeretnél élni!

Szeresd felebarátodat, mert magad is szerelmi háromszögtől mentes, tiszta házasságra áhítozol!

Szeresd felebarátodat, mert a modern rabszolgaság élet-lopó kötelékeiből csak együtt van menekvés!

Szeresd felebarátodat, mert életed legdöntőbb ügyeiben, csak az igaz tanúbizonyság szerezhethet felhőtlen örömet!

Szeresd felebarátodat, mert akkor nem környékez meg a tevékeny megkívánás kísértése!

Kedves Ünneplők!

Szívből kívánom, hogy a Szent Márton év emelje magasra azt a hitvalló életet, amelynek gazdag üzenete van napjainkban is.

Mit erőltet ugyanis ránk a környezetünk? A lazaság szemléletét, masszív igénytelenséget, lelketlen durvaságot, sziruposan slágerízű érzélgést, úgazdag sekélyességet, virtuális-idiótizmust, sokoldalú fantáziátlanságot, érzelmi blokkoltságot, általános unalmat, munkát kiváltó becstelenséget vagy munkakerülést, a könnyebb utak előnyben részesítését. Mivel a világ sodrása oly erős, az egyházi közeg lelki egészsége pedig oly gyöngye, ezért sokkal több és elmélyültebb elcsendesedésre (*meditatio*), őszintébb Istenhez kiáltásra, bizonyosságban szólóbb imádságra (*oratio*), illetve bátor és folyamatos harcra van szükségünk a rafinált kísértésekkel szemben (*tentatio*).

Olyan korban élünk, amikor szinte túlhajtott módon a sztárookra figyel a világ, s nem a hitvallókra, pedig a hitvallók hite és erényei ma is utánpótlásra méltók lennének.

A sztárolt embert a sztár csinálók kitalálják és felépítik, a hitvalló épül és épít.

A sztárolt embernek kitalálják az image-t, a hitvallónak karakteres arca van.

A sztárolt ember a reflektorfénybe vágyik, a hitvallóban világosság támad és továbbadja.

A sztárolt ember várja, hogy felfedezzék, a hitvallót a megragadottság hordozza.

A sztárolt embernek szlogent adnak a szájába, a hitvallónak megadatik a helyén mondott szó.

A sztárolt ember számára Jézus Krisztus szórakozás, mint szupersztár, a mártírnak viszont öröme a passió Krisztusa.

A sztár szeretné megvalósítani önmagát, a hitvalló a megváltás megvalósultságát éli meg.

A sztárolt ember elkopik, és lassan kimegy a divatból, a hitvalló ragyog és időről-időre megőrzi aktualitását.

Ilyen aktuális élet példa a számunkra az 1700 évvel ezelőtt született pannóniai Márton püspök. Isten tegye áldássá régi, hűséges szolgájának élet példáját a bencés közösségben, népünk életében és az európai keresztyénség köreiben, hogy meglátszódjon rajtunk: „Mi nem a meghátrálás emberei vagyunk, hogy elveszünk, hanem a hitéi, hogy életet nyerjünk.” (Zsid 10,39)

SOLI DEO GLORIA!